

Motion till riksdagen 2020/21:2735

av **Annika Hirvonen Falk och Camilla Hansén (båda MP)**

Nationellt minoritetsspråk i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om införande av ämnet nationellt minoritetsspråk och tillkännager detta för regeringen.

Sveriges internationella åtaganden och lagstiftning

Sveriges fem nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, tornedalningar och samer. Sverige ratificerade år 2000 Europarådets ramkonvention till skydd för de nationella minoriteterna och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Därmed förband sig Sverige folkrättsligt att stödja och utveckla de nationella minoriteternas språk och kultur.

2010 trädde lagen om nationella minoriteter i kraft. Lagstiftningen innebär bland annat att minoriteterna ges rätt till samråd och att det inrättas förvaltningsområden för samiska, finska och meänkieli. I förvaltningsområdena ges minoriteterna förstärkta rättigheter till bland annat förskoleverksamhet och äldreomsorg på sitt minoritetsspråk. Dessa rättigheter förtydligades och stärktes från och med 1 januari 2019

År 2015 stärktes också rätten till modersmålsundervisning så att också den som inte talar språket hemma ska ha möjlighet att läsa språket.

I de uppföljningar som gjorts av Sveriges efterlevnad av ramkonventionen och språkstadgan har Sverige fått upprepad kritik för att inte leva upp till sina folkrättsliga åtaganden. En brist som Europarådet återkommande pekat på är språkundervisningen i skolan. En genomsnittlig tid på en timme i veckan är otillräckligt för att utveckla språket, särskilt för de elever som har behov av revitaliserande insatser. Att det är svårt att få tag i utbildade lärare i nationella minoritetsspråk är ytterligare ett problem, som i värsta fall helt kan beröva eleverna sina rättigheter.

Färdigutredda förslag finns

Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) gav i december 2016 i uppdrag åt en särskild utredare att kartlägga och bedöma vilka åtgärder som behövs för att öka tillgången till undervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. I november 2017 lämnade utredaren Jarmo Lainio sina förslag till regeringen i betänkandet SOU 2017:91 Förbättrade möjligheter för elever att utveckla sitt nationella minoritetsspråk.

I betänkandet föreslår utredaren att nationellt minoritetsspråk införs som eget ämne i skollagen samt att ämnet förs in i timplanen med 960 timmar för grundskolan, grundsärskolan och specialskolan. För sameskolan, år 1–6, föreslås 640 timmar. Detta motsvarar ungefär tre timmar i veckan.

Dags att förslagen blir verklighet

Sverige har en lång historia av assimileringspolitik som drabbade de nationella minoriteternas språk och kultur hårt. Det är viktigt att revitaliseringsarbetet stärks snarast om språken ska ha en chans att överleva. Skolan behöver erbjuda ett tillräckligt antal timmar för att eleverna ska ha en möjlighet att tillägna sig språket på en tillräckligt avancerad nivå för att kunna använda språket i vidare studier och arbete. Undervisningen måste införlivas i den ordinarie skoldagen för att göra det attraktivt för fler elever att välja att läsa nationellt minoritetsspråk. Att ämnets status höjs genom att det får en egen beteckning och införlivas i timplanen ökar också möjligheten att attrahera kompetenta lärare. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med förslag som går i linje med dem som presenterats i SOU 2017:91.

Annika Hirvonen Falk (MP)

Camilla Hansén (MP)